

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΕΜΠΤΟ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την ..... με την ακόλουθη σύνθεση: Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Κωνσταντίνος Παραθύρας και Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Σύμβουλοι, Βιολέττα Τηνιακού (εισηγήτρια) και Βασιλική Σαρηβαλάση Πάρεδροι με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Πάρεδρος στη Γενική Επιτροπεία Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Βασιλόπουλος, που αναπληρώνει νόμιμα τη Γενική Επίτροπο της Επικρατείας, η οποία είχε κώλυμα.

Γραμματέας: ....., υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από ..... (με Α.Β.Δ. ....) έφεση της ..... χήρας ..... του ....., το γένος ....., κατοίκου .....Αττικής (οδός .....), η οποία δεν παραστάθηκε,

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μαρίας Γραμματικάκη και

κατά α) της ..... απόφασης της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, β) της ..... πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και γ) κάθε άλλης συναφούς πράξης ή παράλειψης της διοίκησης.

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» και με δ.τ. «e-E.Φ.Κ.Α.», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Διοικητή του, παραστάθηκε ομοίως διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μαρίας Γραμματικάκη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου και του e-E.Φ.Κ.Α., η οποία ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.

Τον Πάρεδρο στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την παραδοχή της κρινόμενης έφεσης.

Μετά τη δημοσία συνεδρίαση το Δικαστήριο, συνήλθε σε τηλεδιάσκεψη.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και
Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο
Αποφάσισε τα εξής:**

1. Με την υπό κρίση έφεση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. το .....Σειράς Α' έντυπο γραμματίο του Ελληνικού Δημοσίου), η εκκαλούσα, στρατιωτική κατά μεταβίβαση συνταξιούχος, ζητεί, την ακύρωση α) της ..... απόφασης της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ), με την οποία έγινε δεκτή ένσταση της Διευθύντριας της .....^{ης} Διεύθυνσης του ΓΛΚ κατά της ..... πράξης της .....^{ης} Διεύθυνσης του ΓΛΚ, β) της ..... πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων ΓΛΚ, τροποποιητικής της ..... πράξης αναπροσαρμογής της σύνταξης του δικαιοπαρόχου της εκκαλούσας (με την οποία είχε υπολογισθεί αυτή με βάση τον βασικό μισθό του βαθμού του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας), επανυπολογίστηκε με βάση εκείνο του Αντιστρατήγου και αναπροσαρμόστηκε αναλόγως μειωτικά η σύνταξή του από την ημερομηνία έναρξης επέλευσης των οικονομικών αποτελεσμάτων της .....2006 πράξης, ήτοι από 1.10.2005, ενώ περαιτέρω αναπροσαρμόστηκε αναλόγως μειωτικά κατά τα ανωτέρω και η κατά μεταβίβαση κανονισθείσα με την ..... πράξη της 44ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ σύνταξη της εκκαλούσας και β) κάθε άλλης συναφούς πράξης ή παράλειψης της διοίκησης.

2. Η συζήτηση της ένδικης έφεσης εχώρησε νομίμως, παρά τη απουσία της εκκαλούσας, η οποία δεν επηρεάζει την πρόοδο της δίκης, αφού αυτή κλήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα να παραστεί στη συζήτηση της υπόθεσης που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας (βλ. την από ..... έκθεση επίδοσης κλήσης του υπαλλήλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου .....).

3. Η ένδικη έφεση κατά το μέρος που στρέφεται κατά κάθε συναφούς πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, είναι αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης (βλ. ΕλΣυν ΙΙΙ Τμ. 4366, 2399, 2397/2015, 3605, 2594/2014) και, ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Η ίδια έφεση κατά τα λοιπά έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και νομοτύπως, ως εκ τούτου, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω, κατά τη βασιμότητά της.

4. Το Σύνταγμα, όπως ισχύει μετά την αναθεώρησή του με το ψήφισμα της 27ης Μαΐου 2008 της Η' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α' 120), ορίζει στο άρθρο 25 παρ. 1 ότι «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους.

Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. (...). Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

5. Το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.), το οποίο κυρώθηκε (μαζί με τη Σύμβαση) με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπέρτερη έναντι των κοινών νόμων τυπική ισχύ, ορίζει ότι «Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού, ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους. Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουσι το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύ νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων». Με τις προεκτεθείσες διατάξεις κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, το οποίο επιτρέπεται να την στερηθεί μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Στην έννοια δε της περιουσίας, η οποία έχει αυτόνομο περιεχόμενο, ανεξάρτητο από την τυπική κατάταξη των επιμέρους περιουσιακών δικαιωμάτων στο εσωτερικό δίκαιο [βλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 25.3.1999, Ιατρίδης κατά Ελλάδα (31107/96), σκ. 54, της 19.6.2008, Ιχτιγιάρου κατά Ελλάδα (12045/06), σκ. 49, της 24.4.2008, Kemp και λοιποί κατά Λουξεμβούργου (17140/05), σκ. 72), περιλαμβάνονται όχι μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσης», καθώς και τα κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα», τα οποία εμπίπτουν στη προστασία του ΠΠΠ, τουλάχιστον έως την ανάκτησή τους (βλ. απόφ. ΕΔΔΑ της 5.3.2020, Grobelny κατά Πολωνίας (60477/12), σκ. 68, της 15.9.2009 (10373/05), Moskal κατά Πολωνίας, σκ. 40). Καλύπτονται, επομένως, με τις διατάξεις αυτές και τα ενοχικά δικαιώματα και, ειδικότερα, απαιτήσεις, είτε έχουν αναγνωρισθεί με δικαστική ή διαιτητική απόφαση είτε έχουν απλώς γεννηθεί κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, ήτοι όταν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που θέτει η εσωτερική νομοθεσία για τη γένεση της σχετικής αξίωσης (βλ. απόφ. ΕΔΔΑ της 18.4.2002, Ουζούνης κατά Ελλάδα (49144/99), σκ. 24-25, της 28.9.2004, Korecky κατά Σλοβακίας (44912/98), σκ. 35, Ιχτιγιάρου κατά Ελλάδα, ο.π., σκ. 51, της 3.2.2010, Sierpinski κατά Πολωνίας (38016/07), σκ. 65-66). Περιουσία, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, αποτελούν περαιτέρω και οι έναντι των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης αξιώσεις για τη χορήγηση κοινωνικοασφαλιστικών

εν γένει παροχών (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 14.12.1999, Αντωνακόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδα (37098/97), της 28.3.2000, Γεωργιάδης κατά Ελλάδα (41209/98), της 20.6.2002, Αζίνας κατά Κύπρου (56679/00). Περαιτέρω, κάθε επέμβαση σε προστατευόμενο κατά ως άνω Πρωτόκολλο περιουσιακό δικαίωμα πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να εξυπηρετείται με αυτή ένας θεμιτός σκοπός, τηρουμένης, όμως, της αναλογικότητας, ώστε να εξασφαλίζεται μία δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος και της απαίτησης σεβασμού της περιουσίας των προσώπων (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ, Grobelny, ο.π., σκ. 59, 60, της 26.4.2018 Čakarenić κατά Κροατίας (48921/13), σκ. 72 επ., Αποστολάκης κατά Ελλάδα (39574/07), σκ. 37, Broniowski κατά Πολωνίας (41443/96) σκ. 147-151]. Τέτοιο θεμιτό σκοπό συνιστά το δικαίωμα της συνταξιοδοτικής διοίκησης να άρει τα σφάλματά της όταν διαπιστώνει ότι ελλείπουν οι νόμιμες προϋποθέσεις ήδη κανονισθείσας σύνταξης, διακόπτοντας την καταβολή της, μεταρρυθμίζοντας ή ανακαλώντας την σχετική συνταξιοδοτική πράξη. Αντίθετη εκδοχή θα οδηγούσε σε αδικαιολόγητο πλουτισμό του εν λόγω συνταξιούχου, το οποίο θα ήταν αφενός άδικο για τους λοιπούς ασφαλισμένους που καταβάλουν εισφορές προς ενίσχυση του ασφαλιστικού συστήματος, ιδίως για όσους δεν τους κανονίστηκε αντίστοιχα σύνταξη επειδή δεν είχαν τις νόμιμες προϋποθέσεις, αφετέρου ενάντια στο δημόσιο συμφέρον που επιβάλλει την προστασία των πεπερασμένων δημόσιων πόρων (αποφ. ΕΔΔΑ, Čakarenić, ο.π., σκ. 79, Moskal, ο.π., σκ. 73). Εξάλλου, κατά τη στάθμιση αυτή, ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία έχει η συμπεριφορά του θιγόμενου, ήτοι εάν αυτός ήταν καλόπιστος και δεν συνετέλεσε με δικές του ενέργειες καθ' οιονδήποτε τρόπο στην έκδοση ευνοϊκής γι' αυτόν πράξης (αποφ. ΕΔΔΑ Čakarenić, ο.π., σκ. 82), καθώς και η αρχή της καλής διακυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση οφείλει να ενεργεί σε εύλογο χρόνο, με τον ενδεδειγμένο τρόπο και με συνέπεια (αποφ. ΕΔΔΑ Čakarenić, ο.π., σκ. 84, Moskal, ο.π., σκ. 72).

6. Ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007) ορίζει, στο άρθρο 66 παράγραφοι 2 και 4, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 2 παράγραφοι 2α και 3 του ν. 4151/2013 (Α' 103), αντίστοιχα, ότι «2. Η πράξη κανονισμού σύνταξης υπόκειται σε έφεση στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου: α) (...) β) χωρίς περιορισμό από προθεσμία, από τον Διευθυντή της αρμόδιας Διεύθυνσης Διενέργειας Μεταβολών και Δειγματοληπτικών Ελέγχων i) αν κατά το διενεργούμενο έλεγχο, διαπιστωθεί εσφαλμένη εφαρμογή συνταξιοδοτικών διατάξεων ή ii) αν η πράξη που προσβάλλεται στηρίζεται σε ψευδείς καταθέσεις μαρτύρων ή σε ψευδή έκθεση ή κατάθεση πραγματογνώμονα ή σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, εφόσον τα περιστατικά αυτά προκύπτουν από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή βούλευμα ή iii) αν εμφοιλόχρησε πλάνη για τα πράγματα ή iv) αν με την πράξη που προσβάλλεται κανονίστηκε σύνταξη χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις ή

μεγαλύτερη από αυτή που καθορίζει ο νόμος (...). 4. Το όργανο που έχει εκδώσει την πράξη μπορεί, χωρίς περιορισμό από προθεσμία, να προβεί στη διόρθωση οποιουδήποτε τυπικού ή ουσιαστικού στοιχείου αυτής, είτε αυτεπάγγελτα, χωρίς περιορισμό από προθεσμία, είτε μετά την υποβολή σχετικής αίτησης θεραπείας (...), εφόσον διαπιστώσει ότι κατά την έκδοση της πράξης εφαρμόστηκαν εσφαλμένα οι σχετικές συνταξιοδοτικές διατάξεις. Η διόρθωση γίνεται με την έκδοση τροποποιητικής πράξεως. Το ανωτέρω όργανο μπορεί να ανακαλέσει αυτεπάγγελτα την πράξη που εξέδωσε, χωρίς περιορισμό από προθεσμία, αν με την πράξη αυτή κανονίστηκε σύνταξη χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, καθώς και αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων ii και iii της προηγούμενης παραγράφου. Η ανάκληση γίνεται με την έκδοση ανακλητικής πράξης. Εάν κατά την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής διαπιστωθεί ότι έχει επέλθει ζημία στο Δημόσιο, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 69. (...). Οι πράξεις που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, υπόκεινται στα ένδικα μέσα της παραγράφου 2».

7. Περαιτέρω, το άρθρο μόνο του α.ν. 261/1968 «Περί χρόνου ανακλήσεως παρανόμων διοικητικών πράξεων» (Α' 12) ορίζει: «1. Ατομικά διοικητικά πράξεις, εκδοθείσα κατά παράβαση νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε διά το Δημόσιον συνεπείας, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου. Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσσων της 5ετίας τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμιά περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιουδήποτε δικαιώματος».

8. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (190/2016 απόφαση της Ολομέλειας, εκδοθείσα σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 5 του άρθρου 100 του Συντάγματος), η διάταξη του άρθρου 66 παρ. 4 του Σ.Κ. περί της δυνατότητας ανάκλησης της συνταξιοδοτικής πράξης από το εκδόν αυτή όργανο, εντασσόμενη στο πλαίσιο των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου περί ανακλήσεως των ευμενών πλην παράνομων διοικητικών πράξεων, δεν αντίκειται καταρχάς στο Σύνταγμα και ειδικότερα στην αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου. Στη διάταξη αυτή δεν τίθεται κάποιο απόλυτο και περιοριστικό χρονικό όριο για την ανάκληση της τυχόν παράνομης πράξης κανονισμού. Όμως, στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και της προστασίας του καλόπιστου διοικουμένου, δεν είναι ανεκτή η απρόθεσμη και χωρίς χρονικούς περιορισμούς ανάκληση από τη διοίκηση των ευμενών διοικητικών πράξεων. Συνακόλουθα, η παράλειψη του νομοθέτη να θέσει χρονικά όρια ως προς την ανάκληση των τυχόν παράνομων πράξεων κανονισμού

σύνταξης θεραπεύεται με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου μόνου του α.ν. 261/1968. Επομένως, το εκδόν την πράξη όργανο δύναται να ανακαλεί την παράνομη πράξη κανονισμού σύνταξης εντός πενταετίας από την έκδοσή της, ενώ για το πέραν της πενταετίας χρονικό διάστημα πρέπει να σταθμίζονται οι συντρέχουσες κάθε φορά περιστάσεις που στοιχειοθετούν το εύλογο της ανάκλησης της ευμενούς για τον καλόπιστο διοικούμενο πράξης. Ειδικότερα, πρέπει να εκτιμάται προεχόντως, όσον αφορά μεν στο μέλλον, η αρχή της νομιμότητας και το ότι η σύνταξη αποτελεί ισόβια περιοδική χρηματική παροχή, όσον αφορά δε στον χρόνο έναρξης των αποτελεσμάτων της ανάκλησης, η ίδια η φύση της σύνταξης που αποτελεί, κατ' αρχάς, συνέχεια του μισθού και χορηγείται για την αξιοπρεπή διαβίωση του συνταξιούχου. Περαιτέρω, κατά τη σχετική στάθμιση πρέπει, ενόψει της κατ' άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος αρχής της αναλογικότητας και του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ να διασφαλίζεται μία δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού δημοσίου συμφέροντος που υπηρετείται με την ανάκληση παράνομης συνταξιοδοτικής πράξης και της προστασίας των δικαιωμάτων του θιγόμενου συνταξιούχου, έτσι ώστε η βλάβη που επέρχεται σ' αυτόν να μην είναι δυσανάλογα μεγαλύτερη από το όφελος για το δημόσιο συμφέρον (βλ. ΕΔΔΑ αποφ. της 26.4.2018, Čakarević, ο.π., σκ. 82, Moskal, ο.π., σκ. 51-52, 70, 72 επ., βλ. ΕλΣυν. ΙΙΙ Τμ. 789/2019, ΙΙ Τμ. 780/2021, πρβλ. ΙΙ Τμ. 1176/2018, 332/2017).

9. Στο άρθρο 6 του ν. 2838/2000 «Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις» (Α' 179), όπως η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε εν μέρει από 1.7.2002, με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 37 του ν. 3016/2002 (Α' 110), ορίζεται ότι «1. Σε αξιωματικούς που προέρχονται από Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.) ή αντίστοιχες παραγωγικές Σχολές Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, (...) καθώς και σε απευθείας ή με διαγωνισμό κατατασσόμενους στο σώμα των αξιωματικών και τα κοινά σώματα των Ενόπλων Δυνάμεων από την ονομασία τους ως αξιωματικοί, (...) παρέχεται με πράξη του αρμόδιου Υπουργού, βασικός μισθός επόμενου και μεθεπόμενου βαθμού (...), με τη συμπλήρωση συνολικής πραγματικής υπηρεσίας στο Σώμα, ως εξής: α. (...) η. Σε Υποστράτηγους, με τη συμπλήρωση είκοσι οκτώ (28) ετών, ο βασικός μισθός του Αντιστράτηγου (...). 2. Αξιωματικοί της προηγούμενης παραγράφου από το βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και άνω και αντίστοιχοι, που αποστρατεύονται αυτεπάγγελτα ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους, προάγονται μισθολογικά στον αμέσως επόμενο βαθμό από εκείνον με τον οποίο μισθοδοτούνται με πλήρη βασικό μισθό, ένα μήνα πριν από την αποστρατεία τους (...)».

10. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι οι υπαγόμενοι στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 2838/2000

αξιωματικοί από τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και άνω και αντίστοιχοι αυτών, οι οποίοι αποστρατεύθηκαν αυτεπάγγελτα ως «ευδοκίμως τερματίσαντες» τη σταδιοδρομία τους, τυγχάνουν, πέραν των μισθολογικών προαγωγών που προβλέπονται στις διατάξεις της ανωτέρω παραγράφου με βάση το συνολικό χρόνο πραγματικής υπηρεσίας τους και της πρόσθετης μισθολογικής προαγωγής που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του ίδιου ως άνω άρθρου, τους χορηγείται δηλαδή ο αμέσως επόμενος βασικός μισθός του μισθολογικού βαθμού που έλαβαν προηγουμένως κατά μισθολογική προαγωγή βάσει της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου. Δεδομένου δε ότι, η διά των μισθολογικών αυτών προαγωγών αύξηση του βασικού μισθού των εν ενεργεία αξιωματικών επηρεάζει αναλόγως τις συντάξιμες αποδοχές και λαμβάνεται υπόψη κατά τα άρθρα 34 του Σ.Κ. και 8 του ν. 3408/2005 (Α' 272) για την αναπροσαρμογή των συντάξεων των ήδη συνταξιούχων, αξιωματικοί με τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και άνω και αντίστοιχοι, που είχαν αποστρατευθεί πριν από την έναρξη ισχύος των προαναφερθεισών διατάξεων «ως ευδοκίμως τερματίσαντες» τη σταδιοδρομία τους, δικαιούνται αναπροσαρμογής της σύνταξής τους με βάση τον βασικό μισθό που προκύπτει από τη σωρευτική εφαρμογή των διατάξεων τόσο της παραγράφου 1, όσο και της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ν. 2838/2000 (Ελ.Συν. Ολ. 879/2016, 2277/2009, 2447, 2466/2008).

11. Ειδικότερα, στρατιωτικός συνταξιούχος, ο οποίος αποστρατεύθηκε από τις τάξεις της Ελληνικής Αστυνομίας πριν την 1η Ιουλίου 2000 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 2838/2000) με τον βαθμό του Υποστράτηγου, έχοντας συμπληρώσει συνολική πραγματική υπηρεσία μισθολογικής προαγωγής 28 ετών και άνω, δικαιούται από 1.7.2002 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 3016/2002) αναπροσαρμογής σύνταξης με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Αντιστράτηγου, σε περίπτωση δε που αποστρατεύτηκε αυτεπαγγέλτως ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του, δικαιούται να λάβει σύνταξη με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.), ο οποίος, ελλείψει του βαθμού του Γενικού Επιθεωρητή Στρατού (και αντιστοίχων) στη μισθολογική κλίμακα της ιεραρχίας της ΕΛ.ΑΣ., συνιστά τον αμέσως επόμενο μισθολογικό βαθμό του Αντιστράτηγου ΕΛ.ΑΣ. (βλ. Ελ.Συν. Ολ. 2001/2016, 2500/2015, 3388, 1827, 500/2014, 3454/2012, 1406/2010, κ.ά.).

12. Στην κρινόμενη υπόθεση, από την εκτίμηση του συνόλου των στοιχείων του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

12.1. Ο σύζυγος της εκκαλούσας, ... του ....., κατατάχθηκε στο Σώμα Χωροφυλακής ως δόκιμος χωροφύλακας με τριετή θητεία το έτος 1949. Στις 20 Ιουλίου 1950 προήχθη σε Υπενωμοτάρχη, έκτοτε δε υπηρέτησε συνεχώς προαγόμενος μέχρι και το βαθμό του Υποστράτηγου στις 18.1.1982, ακολούθως δε με το από ..... π.δ. (ΦΕΚ Γ' ...../.....) τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία στις 17

Φεβρουαρίου 1982. Με την ..... πράξη της .....^{ης} Διεύθυνσης του ΓΛΚ κανονίστηκε σε αυτόν σύνταξη με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Υποστρατήγου και συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία από έτη 37, μήνες 4 και ημέρες 23.

12.2. Ακολούθως, με την ..... πράξη της .....ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ αναπροσαρμόστηκε η σύνταξη του δικαιοπαρόχου της εκκαλούσας, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής συντάξιμης υπηρεσίας του από έτη 37, μήνες 4 και ημέρα 23 (εκ της οποίας υπηρεσία μισθολογικής προαγωγής από έτη 32, μήνες 4 και ημέρες 23) και λογιζομένου ως ευδοκίμως τερματίσαντος τη σταδιοδρομία του, με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ., σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 περ. η' και 2 του ν. 2838/2000 και 37 παρ. 2 του ν. 3016/2002 και ορίστηκε αυτή πληρωτέα σταδιακά από 1.10.2005, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3408/2005 (Α' 272). Μετά το θάνατο του δικαιοπαρόχου της εκκαλούσας στις 21.9.2011, με την ..... πράξη της .....ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ κανονίστηκε κατά μεταβίβαση σύνταξη σε αυτήν με βάση το βασικό μισθό Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ., πληρωτέα από 22.12.2011.

12.3. Με την ..... πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του ΓΛΚ τροποποιήθηκε η ..... πράξη, με μειωτική αναπροσαρμογή της σύνταξης του δικαιοπαρόχου της εκκαλούσας με βάση τον βασικό μισθό του Αντιστρατήγου αναδρομικά από 1.10.2005, ήτοι από την ημερομηνία έναρξης πληρωμής της αναπροσαρμοσθείσας, με την ..... πράξη, σύνταξης. Η τροποποίηση έγινε κατόπιν έκδοσης της ..... απόφασης της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων, με την οποία έγινε δεκτή η ..... ένσταση της Διευθύντριας της .....ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ κατά της ..... πράξης της .....ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ, και κρίθηκε ότι ο δικαιούχος της εκκαλούσας δικαιούτο αναπροσαρμογή της σύνταξής του με βάση το βασικό μισθό Αντιστρατήγου και όχι Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ. διότι εσφαλμένως εφαρμόστηκαν για την αναπροσαρμογή της σύνταξής του οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2838/2000, που αφορούν στους ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους, καθόσον αυτός προάχθηκε στον βαθμό του Υποστρατήγου εκτός οργανικών θέσεων από 18.1.1982, τέθηκε δε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία και συνεπώς, δεν έπρεπε να εφαρμοστούν στην περίπτωση του οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2838/2000 που αφορούν στους ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους.

12.4. Μετά την άσκηση της έφεσης και σε εκτέλεση της ανωτέρω τροποποιητικής πράξης, εκδόθηκε η ..... πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του ΓΛΚ, με την οποία καταλογίστηκε η εκκαλούσα με το συνολικό ποσό των 24.347,26 ευρώ, με την αιτιολογία ότι αντιστοιχεί στις

εκ των ανωτέρω προκύψασες διαφορές συντάξεων που καταβλήθηκαν αχρεώστητα κατά το χρονικό διάστημα από 1.10.2005 έως 30.6.2013.

13. Με την ένδικη έφεση η εκκαλούσα ζητεί την ακύρωση των προσβαλλόμενων πράξεων, ισχυριζόμενη ότι ορθώς η σύνταξη του συζύγου της είχε κανονιστεί με βάση το βασικό μισθό του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας. Περαιτέρω, παραπονείται ως προς την αναδρομικότητα των οικονομικών αποτελεσμάτων της δεύτερης προσβαλλόμενης πράξης και επικαλούμενη, μεταξύ άλλων, τη συνταγματική αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και τις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., ζητεί τη μεταρρύθμιση της πράξης αυτής. Τέλος προβάλλει την μη τήρηση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης πριν την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων (άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος), καθώς και ότι η ένσταση της Διευθύντριας της .....¹⁵ Διεύθυνσης του ΓΛΚ ασκήθηκε εκπροθέσμως.

14. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν ανωτέρω δεκτά (σκέψεις 8 - 11), το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθώς με την πρώτη προσβαλλόμενη έγινε δεκτή η ένσταση της Διευθύντριας της .....¹⁵ Διεύθυνσης του ΓΛΚ και ακολούθως νομίμως με την σε εκτέλεση αυτής δεύτερη προσβαλλόμενη πράξη η σύνταξη του δικαιοπαρόχου της εκκαλούσας, καθώς και η κατά μεταβίβαση κανονισθείσα σε αυτή σύνταξη αναπροσαρμόστηκε με βάση τον βασικό μισθό του Αντιστρατήγου, αντί του Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ., τροποποιώντας, με ανάκλησή της, κατά τούτο, την αναφερόμενη σε αυτήν ..... πράξη, παρά τα όσα αβάσιμα ισχυρίζεται η εκκαλούσα. Τούτο διότι, ο δικαιοπάροχος της εκκαλούσας δεν αποστρατεύθηκε ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του, αλλά τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία. Ο λόγος δε έφεσης περί μη τήρησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον η διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, όπως παγίως ερμηνεύεται, αφορά στις ατομικές διοικητικές πράξεις που περιέχουν ρύθμιση, η οποία συνδέεται με την υποκειμενική συμπεριφορά του ενδιαφερομένου και επιφέρουν θετική βλάβη στα δικαιώματα ή τα έννομα συμφέροντά του, στην προκειμένη δε περίπτωση οι προσβαλλόμενες πράξεις εκδόθηκαν κατά δεσμία αρμοδιότητα της συνταξιοδοτικής διοίκησης, κατ' εφαρμογή των προεκτιθέμενων διατάξεων των ν. 2838/2000 και 3016/2002 (ΕλΣυν III Τμ. 1932, 788/2019, 1363/2018, 6821, 6367/2015). Τέλος, απορριπτέος ως αβάσιμος τυγχάνει και ο λόγος έφεσης περί εκπρόθεσμης άσκησης από την Διευθύντρια της .....¹⁵ Διεύθυνσης του ΓΛΚ της .....ένστασης κατά της ..... πράξης της 44¹⁵ Διεύθυνσης του ΓΛΚ, καθόσον η ένσταση αυτή ασκήθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 66 παρ. 3 περ. γ' του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ.169/2007), όπως οι διατάξεις αυτές ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο άσκησης της ως άνω ένστασης, οι οποίες προβλέπουν την απρόθεσμη άσκηση ένστασης κατά συνταξιοδοτικής

πράξης, μεταξύ άλλων και στην περίπτωση που, όπως στην προκειμένη περίπτωση, διαπιστωθεί ότι κανονίστηκε σύνταξη μεγαλύτερη από αυτή που καθορίζει ο νόμος.

15. Περαιτέρω, όμως, κατά το μέρος που τα οικονομικά αποτελέσματα της προσβαλλόμενης πράξης επέρχονται αναδρομικά από τον χρόνο επέλευσης των οικονομικών αποτελεσμάτων της ανακληθείσας .....πράξης, το Δικαστήριο κρίνει ότι αυτό υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο, εντός του οποίου η διοίκηση μπορούσε να προσδώσει αναδρομική ισχύ στην ανακλητική της πράξη. Τούτο, διότι: α) ο δικαιούχος της εκκαλούσας τελούσε σε καλή πίστη κατά την έκδοση της ανακληθείσας πράξης και είχε τη δικαιολογημένη πεποίθηση ότι ο βαθμός βάσει του οποίου κανονίστηκε η σύνταξή του ήταν νόμιμος, β) η προσβαλλόμενη ανακλητική πράξη εκδόθηκε μετά από επανεκτίμηση γνωστών στη συνταξιοδοτική διοίκηση δεδομένων και γ) ο μειωτικός ανακαθορισμός της σύνταξης του δικαιούχου της εκκαλούσας, που είχε ως επακόλουθο και τον μειωτικό επανυπολογισμό και της κατά μεταβίβαση σύνταξης της ίδιας, αναδρομικά, για χρονικό διάστημα 7 ετών και 8 μηνών από τον χρόνο έναρξης των οικονομικών αποτελεσμάτων της ..... πράξης (1.10.2005) και η συνακόλουθη αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθεισών συντάξιμων αποδοχών, επιφέρουν δυσανάλογη μεταβολή στη συνταξιοδοτική κατάσταση της εκκαλούσας για το ανωτέρω χρονικό διάστημα και αντιβαίνουν στο άρθρο 1 του Π.Π.Π. της Ε.Σ.Δ.Α. και στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει, κατά μερική παραδοχή του οικείου λόγου έφεσης, να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη πράξη, ούτως ώστε τα οικονομικά αποτελέσματα της ανάκλησης να επέλθουν μόνον από τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης (5.6.2013) και εφεξής (ΕλΣυν III Τμ. 558/2023, 233, 224, 223/2021, 2726, 2153/2020).

16. Κατ' ακολουθίαν, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η ένδικη έφεση και να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη ..... πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ούτως ώστε τα οικονομικά αποτελέσματα της ανάκλησης να επέλθουν από τον χρόνο έκδοσής της, στις 5.6.2013 και εφεξής.

17. Μετά την εν μέρει παραδοχή της έφεσης, πρέπει, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, να διαταχθεί η επιστροφή στην εκκαλούσα του κατατεθέντος για την άσκησή της παραβόλου (άρθρο 310 παρ. 1 και 2 ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την έφεση.

Μεταρρυθμίζει την ..... πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ως προς τον χρόνο αναδρομής των οικονομικών αποτελεσμάτων της, ο οποίος ορίζεται από 5.6.2013 και εφεξής.

Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου στην εκκαλούσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις ..... μέσω τηλεδιάσκεψης (βλ. άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020).

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΒΙΟΛΕΤΤΑ ΤΗΝΙΑΚΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

.....

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Πέμπτου Τμήματος στις 26 Ιουνίου 2025.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
.....